

เทศน์เช้า วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะเป็นอาหารของใจ ข้าวปลาอาหารเป็นอาหารของกาย ร่างกายนี้
ต้องการปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อดำรงชีวิตไว้ไง ดำรงชีวิตไว้

แม้แต่วินาทีนี้ ช้างกระดิกหู งูแลบลิ้น ผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันลงเอยตรง
นั้น มันจะเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

ช้างกระดิกหู งูแลบลิ้น แต่เพราะเราเป็นคนมักง่าย เพราะช้างกระดิกหู งูแลบลิ้น เราก็
จะเอาแต่ความมักง่ายของเราไป ถ้าความมักง่ายของเรามันก็กลับมาตรงนี้ไง กลับมาฟังธรรมๆ
ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ทำความดีหรือทำ
ความชั่วมา ถ้าทำความดีของเราขึ้นมา มันจะเป็นจิตเป็นนิสัย

สังเกตได้ เด็กๆ เวลามันมีความรู้สึกนึกคิดที่ติงามของมัน มันแปลก แต่เด็กๆ ที่มัน
ต่อต้าน มันต่อต้านก็ต่อต้านตามแต่เวรแต่กรรมของสัตว์

สิ่งที่ติงามๆ มันเกิดจากหัวใจดวงนี้ไง ถ้าเกิดจากหัวใจดวงนี้ การสะสมมาไง ทำดีได้ดี
ทำชั่วได้ชั่ว ทำคุณงามความดีของเรา แล้วทำคุณงามความดีของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น
ครูบาอาจารย์ของเราทำความดีทิ้งแหว นิ่งประพฤติปฏิบัติจะให้ใครเห็นไม่ได้ หลวงตาท่านบอก
เสียลับ

แต่ในโลกปัจจุบันนี้ไม่ใช่อย่างนั้น จะนั่งภาวนา จะทำอะไรก็ต้องมีกิจกรรม ต้องมีโฆษณา
ชวนเชื่อ ต้องตั้งกล้องกันร้อยแปดพันเก้า ปฏิบัติเพื่อกล้อง ไม่ได้ปฏิบัติเพื่อหัวใจของตัวเอง ถ้า
ปฏิบัติเพื่อหัวใจของตัวเอง

ปฏิบัติเพื่อกล้อง นิ่งปฏิบัติถ้ากล้องไม่มา ทุกข์เกือบตาย

ทั้งๆ ที่นั่งปฏิบัติ ถ้าจิตสงบมันมีความสุขของมันนะ ถ้ามันมีความสุขของมัน ถ้าจิตมันสงบระดับเข้ามา มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เป็นปัจเจกตัง เป็นสันติภูมิวิโก เป็นทรัพย์สมบัติของใจดวงนั้น ต้องให้ใครมารับรู้ด้วย

แต่เพราะต้องการให้เขาอยากรับรู้ ต้องการให้เขาเชิดชูบูชา เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ใจ ถ้าที่ไหนสมบูรณ์แบบขึ้นมา โอ้โฮ! ที่นั่นน่าประพฤติปฏิบัติ ถ้าที่ไหนขาดแคลน ที่นั่นไม่ดีงาม แต่ถ้าเป็นธรรมๆ ไม่ใช่ เขาหาอย่างนั้นนะ หาที่สงบสงัด

เวลาครูบาอาจารย์ท่านออกวิเวกไป เอาบ้าน ๒ หลัง ๓ หลังพอ พอที่เขามีข้าวตกบาตรเท่านั้น อยู่ได้ เพราะมากเกินไปเขาจะมากวน เริ่มต้นของครูบาอาจารย์ที่ท่านมีเป้าหมายของท่าน เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน ไปวัดไปวา ไปวัดไปวา วัดนี้มันสงบสงัดมากเลย

มันไม่สงบสงัดที่เชิงพุดนั้นแหละ สงบสงัดก็เงียบปากลิ สงบสงัดก็หุบปากไว้ แล้วนั่งลง แล้วฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมาให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา

สงบสงัดขึ้นมาก็ไปตีไปชมขึ้นมาให้มันเป็นปัญหามาขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นสัปปายะมันถึงรักษาได้ยาก เพราะมันขัดแย้งกับกิเลสในหัวใจของตน แต่ถ้ามันเป็นความจริงๆ เขาสาธุ เขาเชิดชูบูชาของเขา กราบไหว้ด้วยหัวใจของตน

พึงธรรมๆ เพื่อหัวใจดวงนี้ใจ หัวใจมันต้องการอย่างนั้น หัวใจมันต้องการกายเป็นสัปปายะ แล้วหัวใจมันเป็นสัปปายะใจ กายวิเวก จิตวิเวกใจ

นี่ต้องการให้จิตวิเวก แต่ต้องการคลุกคลีตีโมง มันจะเป็นวิเวกไปได้อย่างไร

แต่มันเป็นความจำเป็นใจ เพราะอะไร คนเกิดมามีกายกับใจ ร่างกาย ร่างกายมันต้องการความอบอุ่น สิ่งที่ต้องการอาหาร หัวใจ หัวใจมันต้องการความสงบสุข ถ้ามันความสงบสุข

แต่มันเป็นธรรมชาติของสัตว์ ต้องจัดคอนเสิร์ต แสงสีเสียงพร้อม

แต่ถ้าจิตมันสงบนะ คนที่เห็นแสง เห็นต่างๆ เวลาเห็นแสงเราเห็นเป็นเรื่องปกติไง แต่คนเห็นแสงแล้วมันตื่นมันตื่นของมันไง อันนั้นมันเป็นวาสนาของแต่ละบุคคล มันเป็นจริตเป็นนิสัย

ดูฤดูกาลสิ พระอาทิตย์ขึ้นแต่ละฤดูกาลมันก็แตกต่างกัน พระอาทิตย์ขึ้นสั้นหรือยาวเหมือนกัน ถ้าเหมือนกันขึ้นมาแล้ว พระอาทิตย์เป็นพระอาทิตย์ไง พระอาทิตย์ให้พลังงานกับโลกนี้นะ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมๆ ทั่วไปหมดนะ แล้วใครจะได้ผลประโยชน์จากแสงนั้น ใครจะได้จากธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น

แล้วได้ฝึกปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงของหัวใจขึ้นมาแล้ว มันอาจหาญ มันไม่ต้องหลบๆ ซ่อนๆ

คนจะไปวัดๆ อาย ไม่กล้าไปวัด

บอกใคร

ไปไหนนะ

จะไปวัด

เอ็งมีเวลาว่างมากเกินไปใช่ไหม ใ้พวกไปวัด ใ้พวกที่มีปัญหา

ใช่ เวลาคนที่ไม่ไปโรงพยาบาล เพราะคนเจ็บไข้ได้ป่วยทั้งนั้นนะ คนเจ็บไข้ได้ป่วยถึงไปโรงพยาบาล อย่างน้อยก็ไปตรวจสุขภาพ ไปวัดไปวาขึ้นมาเพื่อหัวใจดวงนี้ไง หัวใจมันว่าแห้ว หัวใจมันไม่มีที่พึ่งที่อาศัย

คนที่ไปพุทหมามากะ เขามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นรัตนตรัย เป็นที่พึ่งที่อาศัย คนโบราณขึ้นมา ตกใจขึ้นมาก็พุทโธๆ เขามีพระพุทธเจ้าเป็นหัวใจของเขา

เวลาเราสอนพวกวัยรุ่นเยาวชนไง สิ่งทีปลอดภัยที่สุดคืออยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกพุทโธๆ ของเราไว้ เวลามันว่าแห้ว มันไม่มีที่พึ่งที่อาศัย ให้ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา แล้วถ้าระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยพุทคุณ ด้วยปัญญคุณ ด้วยเมตตาคุณของท่าน ไปวัดไปวา วัดต้องมีพระพุทธรูปเป็นสัญลักษณ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้กราบพระ

ไฉ่้วยรู่กับอก ไปกราบทำไม มันเป็นอิฐหินทรายปูน

อิฐหินทรายปูนเขาเอาไว้มั่วสั่ว สั่วมันก็อิฐหินทรายปูนเหมือนกัน เอาไว้มั่ว แต่อิฐหินทรายปูนนี้เป็นสัญลักษณ์ตัวแทนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วถ้าเรามีหัวใจของเรา เราระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะอะไร

ประเทศไทยเป็นประเทศนับถือพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติ ปู่ย่าตายายของเราเป็นผู้ที่ฉลาด เลือกรับพระพุทธศาสนาไว้เพื่อเป็นศาสนาประจำชาติ ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เห็นไหม สังคมร่มเย็นเป็นสุข สังคมร่มเย็นเป็นสุขเพราะอะไร

ปู่ย่าตายายก็เป็นหน้าที่ของปู่ย่าตายาย อยู่บ้าน ลูกหลานก็หาเพื่อดำรงชีพ สิ่งใดมันดูแลปู่ย่าตายายของเรา ปู่ย่าตายายของเราเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรไป ปีใหม่ สงกรานต์ เราจะกลับบ้าน จะไปทอดพอกอดแม่ ไปทอดปู่ย่าตายาย มันมีความสุขใหม่ ในหัวใจมันมีที่พึ่งที่อาศัยของมันมาแล้ว

ถ้ามีที่พึ่งที่อาศัยของมันมา เรามีรัตนตรัยในหัวใจของเราเอง เรามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งที่อาศัย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราแสวงหา เราค้นคว้า ชาวพุทธไป เวลาระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ไปที่ไหน

ไปที่สังเวชนียสถานทั้ง ๔ ที่เกิด ที่ตรัสรู้ ที่ประกาศธรรม ที่ปรินิพพาน ไปแล้วน้ำพุ น้ำตาไหล มันซาบมันซึ้ง ชีวิตนี้มีคุณค่าขึ้นมาทันทีเลย แต่พระกรรมฐาน หายใจเข้านี่พุท หายใจออกนี่โธ ถ้าจิตสงบแล้วเองจะเห็นพระพุทเจ้าตัวเป็นๆ กลางหัวอกเลย

พุทนะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พระพุทเจ้าโดยนามธรรม คือจิตวิญญานของเรา เราโยนทิ้งเราไม่เข้าใจ เราแสวงหาไม่เจอ แล้วเราต้องการความสุข ต้องการทุกข์ อย่างเลย แต่ต้องการความสุขนั้นมันเป็นเรื่องปัจจัยทางโลก โลกกับธรรม

เขาทำของเขา มา เขาทำของเขา มา ถ้าทำของเขา มา ด้วยเป็นความสุจริต เป็นสัมมาอาชีวะ นั่นก็เป็นบุญกุศลของเขา ถ้าเขาทุจริตของเขา เขาแสวงหา มา ด้วยความเป็นโทษของเขา นั่นก็เป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์

นี่ไง แต่ถ้าเราทำความดีของเรา เราเป็นคนซื่อตรง ไม่เท่าทันโลก แต่เท่าทันกิเลส เท่าทันจิตใจของตน แล้วพยายามฝึกหัดให้จิตใจเข้มแข็งขึ้นมา อย่าท้อแท้ อย่าอ่อนแอ

ความอ่อนแอๆ ร่างกายถ้าไม่มีอาหาร ก็หิว ก็กระหาย ก็ทุกข์ ก็บีบคั้นร่างกายนั้น หัวใจหัวใจที่เราไม่ได้ฝึกหัดมันเลย เราไม่เข้าใจสิ่งใดๆ เลย

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

แล้วเขาทำความดีมากมายมหาศาล ทำไมไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตล่ะ

เราก็ทำของเราต่อเนื่องไป เพราะโอกาสและจังหวะมันเป็นวาสนาของแต่ละบุคคล ถ้ามันแต่ละบุคคล เราทำคุณงามความดีของเรา ทำคุณงามความดีของเรา เพื่ออะไร เพื่อให้จิตใจที่เข้มแข็งไง แล้วถ้ามาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้าจิตใจเข้มแข็งขึ้นมา คิดดี สังคมต้องการคนดี คนดีๆ เพราะคนดีเขาจะดีกับตัวเขาเองก่อน แล้วเขาจะดีกับสังคม มันไว้วางใจได้ไง

เพื่อนบ้าน เพื่อนบ้านที่ไว้วางใจกันได้ เราอยู่ที่ไหนเราก็มีความสงบสุขของเราไง เพื่อนบ้านหวาดระแวงกันไปตลอด ทำสิ่งใดก็ไม่ได้อะไร

จิตใจที่อ่อนแอ เสวยอารมณ์ เสวยความคิด ความคิดที่มาหลอกมาลวง ความคิดที่มีแต่ความลังเลสงสัย ความคิดที่ไว้วางใจสิ่งใดไม่ได้เลย คิดแล้วยิ่งทุกข์น่าดูเลย เพราะจิตใจมันอ่อนแอ

จิตใจแข็งแรงนะ เราคิดเรื่องอะไร เป็นสัมมาทิฐิหรือมิจฉา

คำว่า “สัมมาทิฐิ” ตั้งแต่ปู่ย่าตายายของเรา เขาทำมาเป็นตัวอย่างนะ พ่อแม่เราเป็นพ่อแม่เรา ดูแลปู่ย่าตายายของเรา ลูกมันก็เห็นไง ต่อไปลูกมันก็จะดูแลพ่อแม่ของมันไง นี่ไง สิ่งที่เราที่เห็นที่มันได้ซึมซับมาไง ถ้ามันได้รู้ได้เห็นได้ซึมซับขึ้นมา ถ้าจิตใจมันเข้มแข็งนะ มันคิดเป็น คิดบวก คิดอย่างนี้ไง แต่ถ้าเป็นทางโลกๆ มันก็เรื่องธรรมดา เห็นไหม

เวลาวัยรุ่นๆ ทางฝ่ายปกครองเขาบอกต้องหากีฬาให้มันเล่น หากีฬาเพื่อไม่ให้เข้าใกล้ยาเสพติด เพื่อให้มันได้ปล่อยพลังงานของมัน เวลาโตขึ้นมา เราก็ไม่อยากไปไหนแล้วล่ะ เราอยากให้ออกได้ นั่งได้ เดินได้ก็พอ

เวลาจิตใจของคนที่มีมันได้ฝึกหัดประพฤติขึ้นมา มันจะเข้มแข็งแข็งแรงขึ้นมาอย่างนี้ไง ถ้ามันเข้มแข็งแข็งแรง แข็งแรงเพื่ออะไร แข็งแรงเพื่อไม่ให้กิเลสมันชักนำ ไม่ให้กิเลสมันครอบงำ ไม่ให้กิเลสมันชักนำมันไปไง

เวลากิเลสมันจะชักนำมันไป มันสُر่ยสُر่าย มันจะเอาแต่ความพอใจของมัน สุดท้ายแล้วนะ สิ้นเดือน เวลาเงินเดือนออก ไม่พอไว้ใช้ดำรงชีพเลย นี่ด้วยความสُر่ยสُر่ายของเราไป

รู้จักประหยัด รู้จักมัธยัสถ์ไง ครอบครัวยุคก่อนได้ถ้ามันรู้จักซ่อมแซมสิ่งใช้สอยในบ้านของตน ครอบครัวนั้นยังยืน ครอบครัวยุคนี้ถ้าสُر่ยสُر่ายขึ้นมา ครอบครัวนั้นชักหน้าไม่ถึงหลัง ถ้าจิตใจมันเข้มแข็งขึ้นมามันเห็นอย่างนี้แล้วใครทำ

ก็ความคิดเราทั้งนั้นละ เราทำเองทั้งนั้นละ ถ้าเราเป็นคนดี ดีตั้งแต่ตรงนี้ไง ดีตั้งแต่ตรงนี้

กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมนะ คนดีๆ เขาร่ำลือ คนนั้นเป็นคนดีนะ จะมีสิ่งใดปกป้อง ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ แต่ของเรา เราจะสร้างคุณงามความดีขึ้นมาให้มันเป็นกลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมขึ้นมาเพื่อเป็นประโยชน์กับเราไป แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบ เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป

ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ชาวพุทธให้ไปที่ไหน

ให้ไปที่สังเวชนียสถานทั้ง ๔

เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่เข้มแข็งของเราขึ้นมา ให้หายใจเข้าลึกๆ หายใจออกลึกๆ จะไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานขึ้นมา จะเห็นแล้วระหว่างกายกับใจ

ร่างกายเราก็ต้องดูแลรักษาขึ้นมา เพราะว่าจิตใจนี้มันต้องอยู่ในร่างกายนี้ แต่ถ้าร่างกายที่มันอ่อนแอ ใครจะควบคุมดูแลได้

มีอบนะ เวลาปลุกกระแสดิขึ้นมา ใครชักจูงได้หมดเลย มันเชื่อไปหมดเลย ถ้าเข้มแข็งนะ ภูไม้เชื่อมีง เวลามาร มาด้วยสติด้วยปัญญาของกู แล้วถ้ามีงจะพาไปทางเสียหาย ไม่ไป เรามีสติมีปัญญา เราควบคุมตัวเราได้

แล้วเวลาลำมันฝึกหัดปฏิบัติ หายใจเข้านี่พุท หายใจออกนี่โก

เวลาเขาไปสังเวชนียสถานทั้ง ๔ มาเล่าให้ฟังเยอะแยะ อู้ฮู! มันปลาบปลื้ม มันน้ำตาไหล

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นไม่ต้องไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอนุโมทนากับ
หลวงปู่มั่น

ถ้าจิตสงบแล้วมันอาจหาญ แล้วมันเริ่มเรื่อง อาจหาญเลย พุทธะ นี่พระพุทธานุศาสน์ พุทธะ
คือสัมมาสมาธิ สมาธิสงบระงับเข้ามา นั่นนะมันตื่น มันเบิกบาน

ไฉนมันหลับไหล

สัมมาสมาธิเท่านั้น

ติดสมาธิๆ ภาวนาไม่เป็นไง

แล้วถ้าภาวนาเป็นๆ ในแนวทางพระพุทธานุศาสน์ แนวทางในสายกลางพระพุทธานุศาสน์
ดำรงชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความระลึกรู้ชอบของมันในหัวใจของตน ถ้าเป็นสัมมาสมาธิแล้วถ้า
ยกขึ้นสู่วิปัสสนา นั่นนะแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง

ไฉนมันวิปัสสนิก นึกเอา อารมณ์ทั้งนั้นนะ กายใครจะนึกไม่ได้ เราต้องกินทุกวัน ขับถ่าย
ทุกวัน เวลาเข้าส้วมถ่ายออกมา ของเราทั้งนั้นนะ กายทำไมใครจะไม่ได้ มันรู้โดยจินตนาการ
ของมัน มันก็หยั่งรู้แล้ว แต่มันเป็นสติปัฏฐาน ๔ วิปัสสนิก นึกเอา อารมณ์ ความรู้สึก มัน
เป็นจริงไหม

มันก็มีอารมณ์นะ มันก็ขะแยงนะ มันก็ตื่นตัวนะ มันก็เรื่องโลกๆ ทั้งนั้นนะ มันไม่เป็น
ข้อเท็จจริง

ถ้าเป็นข้อเท็จจริงนะ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เวลามันนอนไปเห็นกาย มันคนละเรื่อง
มันคนละเรื่องกัน เห็นกาย เห็นกายอย่างนั้นเห็นกายโดยพิจารณา

หลวงปู่เจี๊ยะโง ให้กำหนดตั้งแต่ข้อนิ้วมือขึ้นมา ขึ้นมาบนศีรษะ ก็เห็นกายเหมือนกัน นี่ก็กายเหมือนกัน นั่นนะท่านบอกเป็นสมณะ แล้วถ้าจิตมันระลึกได้อยู่ในวงกายนี้ เป็น ๒-๓ ชั่วโมง ที่มันไม่แฉลบ ไม่แลบออกไปเลย แล้วถ้าจิตมันสงบ ถ้ามันเห็นกาย คนรู้คนเห็นใจ

อาหารตักใส่ปาก ลิ่นได้รับรส มันรู้เอง ดีหรือชั่ว ชมหรือหวาน รู้หมด มันเป็นปัจจัยตั้งเป็นสันติปฏิริโกใจ ในพระพุทธศาสนา

ใครจะสั่งสอนอย่างไรมันก็เป็นภาคทฤษฎี เป็นธรรมและวินัย อยู่ที่อำนาจวาสนาของคน สูงต่ำดำขาวขนาดไหน กรรมของสัตว์ เราไม่ขัดไม่แย้งในความเห็นทั้งสิ้น มันเป็นแค่พิธีกรรม แล้วเราก็มายืนกันที่พิธีกรรมของใครดี แต่มันไม่ว่าบอกใจสงบเป็นอย่างไร

ว่างๆ ว่างๆ

มึงไม่ต้องบอกหรอก อวภาคก็ว่าง กูเกิดมาโลกนี้ว่างหมดนะ ไม่มีอะไรเลย กูจับต้องอะไรไม่ได้สักอย่าง

แต่เวลากูมีสติสัมปชัญญะ พุทโธฏฐขึ้นขึ้นมา มันเป็นเอกเทศ อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

สัมมาสมาธิกับมิจฉาสมาธิ เพราะคำว่า “สมาธิ” คืออจินไตย ๔ พุทธวิสัย กรรม โลก ฌาน ฌาน ฌาน อจินไตย ๔ มันกว้างขวางขนาดไหน

แล้วลัทธิศาสนาใดๆ ก็สอนทำสมาธิ

สมาธิของใคร มิจฉาหรือสัมมา เป็นมรรค เป็นสายกลางในพระพุทธศาสนาหรือไม่

พระพุทธศาสนา เพราะอะไร เพราะฌานสมาบัติ ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญญายตนะ วิญญูญายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ สมาบัติ ๘

สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ เป็นอย่างไร เข้าออกอย่างไร อะไรเป็นจริง อะไรเป็นจัง จาหมดไ มิจฉาเพราะอะไร

หลวงตาพูดไป ให้อธิษฐานไป แหมๆ ไม่ต้องพูดกับเรานะ ไรสาระ แต่พวกเรากำลังอยู่ในวง
นี้เลยเป็นอธิษฐานไป อธิษฐานไป ๔ เป็นอธิษฐานไปเลย แต่สมาธิสมาธิไม่ใช่

ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ แล้วมันเป็นอย่างไร มันจริงหรือเปล่า แล้วมัน
เป็นพื้นฐานไหม

สมถกรรมฐาน เราไม่มีฐานที่แห่งการงาน เราไม่มีสถานที่ทำงาน เราไม่มีสมถกรรมฐาน
อารมณ์ความรู้สึก จินตนาการไปทั่ว แล้วก็มาแปะพระพุทธรูปศาสนาไป ชาวพุทธ มาแปะ มาแปะ
แต่ไม่มีเนื้อหาสาระ ไม่ใช่ความจริง

ถ้าความจริงนะ บุคคล ๔ คู่ มหาศรียะ สังฆคณเฑาะ บุคคล ๔ คู่ ๘ อย่าง จิตใจมัน
พัฒนาขึ้นเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปเป็นอย่างไร นี่เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา

นี่พูดถึงว่า ทำดี ทำชั่ว ทำไมต้องเป็นคนดี

ดีเพราะหัวใจดวงนี้ แล้วถ้ามันดีสมบูรณ์แบบนั้น วิมุตติสุข สุขใจดวงนั้น ไม่เกี่ยวกับใคร
ทั้งสิ้น เอวัง